

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Ruimte, Groen en Water/Wonen

DATUM	24-9-2019	REFERENTIE	R.M. Besemer
ONS NUMMER	81F8FFB7	DOORKIESNUMMER	0651364509
NUMMER PS	2019RGW95	E-MAILADRES	reinier.besemer@provincie-utrecht.nl
BIJLAGEN	Handelingskader, wijziging subsidieregeling bodemsanering en onderzoeksrapport kinderspeelplaatsen	PORTEFEUILLEHOUDER	Bruins Slot

**Onderwerp Statensbrief:
Diffuus lood in de bodem**

**Voorgestelde behandeling:
Ter informatie**

Geachte dames en heren,

Inleiding

Met onze brief van 6 november 2018 (nr. 81DEAA54A) hebben wij u geïnformeerd over de voortgang van het dossier diffuus lood in de bodem. Met deze brief willen wij u nader informeren over de acties die wij sindsdien hebben ondernomen en over de totstandkoming van een provinciaal handelingskader om de effecten van diffuus lood in de bodem te beheersen.

Voorgeschiedenis

Als onderdeel van het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant (PUB) 2016-2020 geeft provincie Utrecht uitvoering aan artikel 7.1 en 7.2 van het Convenant gericht op het beheersen van eventuele risico's van diffuse bodemverontreiniging met lood. Aanleiding zijn de gewijzigde inzichten van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) dat lood ook al bij lagere gehalten dan tot nu toe werd aangenomen, negatieve effecten kan hebben op het leervermogen van kinderen. Lood is schadelijk indien jonge kinderen van 0-6 jaar door ingestie lood binnen krijgen. Deze effecten zijn overigens niet op individueel niveau meetbaar, maar wel op populatieniveau.

Hoewel blootstelling aan lood de afgelopen decennia voor een groot deel is afgenomen (ondermeer door geen lood meer toe te voegen aan benzine en loden waterleidingen te vervangen) komt in een deel van Nederland lood verspreid voor in een groot gebied: in historische binnensteden, bij lintbebouwing¹ en door de toepassing van toemaak² in veenweidegebieden. Niet bekend is op welke plekken precies normen worden overschreden. Omdat het ondoenlijk is alle percelen te onderzoeken, adviseert het RIVM om deze diffuse verontreiniging zoveel mogelijk te beheersen door middel van gebruiksadviezen en eenvoudige (inrichtings)maatregelen.

¹ Lintbebouwing: vrijwel aaneengesloten huizenrij langs hoofdwegen vaak buiten de bebouwde kom; de gronden achter de huizenrij blijven open ruimte.

² Toemaak: een mengsel van stalmest, huisvuil, zand en bagger dat in het verleden op veengrond werd aangebracht om de bodemkwaliteit te verbeteren.

In samenwerking met de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland hebben wij daartoe het Handelingskader diffuus lood in de bodem opgesteld. Hierin geven wij aan op welke manier wij als bevoegd gezag Wet bodembescherming omgaan met diffuse loodverontreiniging tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet (naar verwachting op 1 januari 2021). In het handelingskader zijn de gebieden aangegeven waar lood verhoogd kan voorkomen (de aandachtsgebieden diffuus lood) en hoe risico's daar kunnen worden voorkomen.

De aanpak is – in lijn met het convenant – gericht op het zoveel mogelijk geven van voorlichting en gebruikadviezen, zodat ouders/verzorgers kunnen voorkomen dat kinderen te veel lood binnen krijgen en percelen op natuurlijke momenten zoals bij herinrichting van tuinen of bouwplannen aan te pakken. Pas wanneer dit niet voldoende is, kan met eenvoudige maatregelen worden voorkomen dat kinderen in contact komen met de grond, zoals bijvoorbeeld het aanbrengen van een grasmat of halfverharding). In het handelingskader beschrijven wij hoe wij als bevoegd gezag Wet bodembescherming de feitelijke risico's zullen beoordelen.

In het verleden is voor een aantal gemeenten waar lood verhoogd voorkomt, gebiedsspecifiek beleid ontwikkeld. Wij zullen samen met deze gemeenten bekijken wat de gevolgen zijn van de gewijzigde inzichten over lood voor hun beleid, de gemeenten ondersteunen met de communicatie en het maken van een programma. Daarnaast zullen wij gemeenten en particulieren financieel ondersteunen. Zij kunnen daarbij onder voorwaarden een beroep doen op de subsidieregeling bodemsanering, die wij op onderdelen hebben aangepast en het budget hiervan verhoogd. Hiermee wordt het bijvoorbeeld voor gemeenten mogelijk om subsidie aan te vragen voor het opstellen en uitvoeren van een programma voor onderzoek en aanpak van diffuse loodverontreiniging binnen de aandachtsgebieden.

Vooruitlopend op de totstandkoming van het handelingskader hebben wij bodemonderzoek verricht op kinderspeelplaatsen. Deze bevinden zich meestal in de openbare ruimte waarvoor de overheid verantwoordelijk is. Jonge kinderen spelen dagelijks op meerdere plaatsen – waaronder kinderspeelplaatsen – en worden hierdoor in een aandachtsgebied op meerdere plekken blootgesteld aan lood. Als alle speelplaatsen binnen de aandachtsgebieden beschikken over voldoende bodemkwaliteit, levert dat een belangrijke bijdrage aan de vermindering van blootstelling aan lood voor jonge kinderen.

Op basis van een inventarisatie van de provincie samen met de betrokken gemeenten binnen aandachtsgebieden van speelplaatsen (inclusief schoolpleinen, trapveldjes etc.) kwamen uiteindelijk 65 speelplaatsen in aanmerking voor onderzoek. Uit de resultaten blijkt, dat op 16 speelplaatsen licht verhoogde loodgehalten zijn aangetoond. Deze resultaten geven echter geen aanleiding tot ingrijpende maatregelen of sanering. De situatie kan hier door eenvoudige aanpassingen (bijvoorbeeld tijdens onderhoudswerkzaamheden zoals herstel van de verharding of de grasmat) worden verbeterd. Deze informatie en adviezen voor de aanpak zijn inmiddels gedeeld met de eigenaren c.q. beheerders van de betreffende kinderspeelplaatsen.

Essentie / samenvatting

Met de vaststelling van het Handelingskader voor diffuus lood in de bodem geven wij uitvoering aan het Bodemconvenant, gericht op het beheersen van eventuele risico's als gevolg van de aanwezigheid van bodemverontreiniging met diffuus lood. In het handelingskader geven wij aan hoe wij als bevoegd gezag Wet bodembescherming de blootstellingsrisico's tot aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet willen terugbrengen tot een aanvaardbaar niveau. Met de komst van de Omgevingswet worden gemeenten bevoegd gezag voor bodemtaken.

De aanpak is gericht op het zoveel mogelijk geven van voorlichting en gebruikadviezen. Pas wanneer dit niet voldoende is, kan met eenvoudige maatregelen worden voorkomen dat kinderen in contact komen met de grond. Binnen de aandachtsgebieden hebben wij op 65 daarvoor in aanmerking komende kinderspeelplaatsen bodemonderzoek uitgevoerd. Hieruit blijkt, dat op 16 daarvan licht verhoogde loodgehalten zijn aangetroffen die niet leiden tot ingrijpende saneringsmaatregelen en met eenvoudige maatregelen kunnen worden aangepakt.

Om het voor gemeenten en particulieren de subsidiemogelijkheden voor onderzoek en maatregelen te vergroten, hebben wij de provinciale Uitvoeringsverordening subsidie bodemsanering ('subsieregeling bodemsanering') op een aantal onderdelen gewijzigd en het subsidieplafond verhoogd.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

- Met het handelingskader is een beleidskader opgesteld voor het beoordelen van risico's van diffuse loodverontreiniging.
- Met de wijziging van de subsidieregeling bodemsanering worden gemeenten en particulieren in de aandachtsgebieden voor diffuus lood gestimuleerd tot de aanpak van diffuse loodverontreiniging binnen de aandachtsgebieden conform het handelingskader.
- Met de aanbevelingen op basis van het bodemonderzoek op kinderspeelplaatsen kunnen eigenaren/beheerders de situatie ter plaatse verbeteren.

Financiële consequenties

De kosten die voor de provincie voortvloeien uit het handelingskader, zoals het vervaardigen van communicatiemiddelen of het faciliteren van gemeenten bij het opstellen van een programma, komen ten laste van het door het Rijk beschikbaar gestelde budget voor het Programma Uitvoering Bodemconvenant 2016-2020. Binnen het budget was al €500.000,- begroot voor een subsidie Diffuus lood. Dit budget wordt toegevoegd aan het budget voor de Uitvoeringsverordening subsidie bodemsanering Provincie Utrecht, waarmee het huidige subsidieplafond voor gemeenten voor het tijdvak tot en met 2020 wordt verhoogd tot €1.923.823,-.

Vervolgprocedure / voortgang

De vaststelling van het handelingskader en de resultaten van het onderzoek op kinderspeelplaatsen worden op de provinciale website kenbaar gemaakt. De wijziging van de subsidieregeling wordt in het provinciaal blad gepubliceerd.

Wanneer gemeenten daarom verzoeken, zullen wij met hen nagaan op welke wijze wij hen bij bijvoorbeeld het opstellen van een programma kunnen faciliteren. Zo werken wij nauw samen met gemeente De Ronde Venen en andere betrokken partijen als GGD en de omgevingsdiensten aan de totstandkoming van een plan van aanpak van diffuus lood in delen van die gemeente.

Concreet voorliggende vraag aan Provinciale Staten

Wij vragen Provinciale Staten kennis te nemen van deze brief en de bijlagen.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,